

Een wakkere Tyroler Knaap

door

P.A. Sparenburg. J!

J.M. BREDÉES BOEKHANDEL en UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ ROTTERDAM.

EEN WAKKERE TYROLER KNAAP.

EEN WAKKERE TYROLER KNAAP

EEN HISTORISCHE GEBEURTENIS UIT HET
NAPOLEONTISCHE TIJDPERK

DOOR

P. A. SPARENBURG JR.

J. M. BREDÉE'S BOEKH. EN UITGEVERS-MAATSCHJ.
ROTTERDAM

HOOFDSTUK I.

Verdedigingsmaatregelen.

Ruim honderd jaren geleden woonde in het hooge bergdorp Puntlatz in Tyrol Godfried Gobel, wiens vader daar het verantwoordelijke ambt van burgemeester bekleedde. Is zulk een post reeds gewichtig in een tijd, waarin vrede en welvaart heerscht, nog meer verantwoording rust op het hoofd van een stad of dorp, als het vaderland in oorlog is gewikkeld.

Dat was ook het geval met Godfrieds vader, toen, in het jaar 1809, geheel Tyrol, dat door Napoleon bij den vrede van Presburg in 1805, aan de Oostenrijkers was ontnomen en aan Beieren werd toegevoegd, zich tegen die gedwongen inlijving verzette en naar de wapenen had gegrepen om met geweld weder met Oostenrijk te worden vereenigd. Op krachtige wijze werden de Fransche soldaten en de troepen van den Rijnbond aangevallen en bijna allerwege verdreven, zoodat bijna geheel Tyrol bevrijd was van den overweldiger, om straks het doel, waarvoor zoo krachtig werd gestreden, te zien verwezenlijkt.

Het is te begrijpen, dat de Tyrolers er wel op bedacht waren, dat de vijand kon terugkeeren om te trachten, met een groote macht van troepen en oorlogswerktuigen het verloren terrein te herwinnen. Daarom

werden allerwege, waar de indringers waren verdreven, op uitnemende wijze maatregelen genomen om te beletten hun plannen te volvoeren.

Ook in Puntlatz zat men niet stil. Godfrieds vader droeg niet minder zorg voor de veiligheid zijner dorpeelingen. Op zijn aanwijzing was het hooge bergdorp in staat van tegenweer gebracht en in een geduchte vesting herschapsen.

De straatweg, die het dorp met den omtrek verbond, liep tusschen steile bergwanden, waarop en waartusschen op vernuftige wijze en tevens onmerkbaar, afgehouwen boomen en groote rotsblokken waren verborgen, welke met geringe inspanning weggeworpen konden worden, zoodat talrijke vijanden zouden verpletterd worden, indien deze voorwerpen op hen zouden vallen.

Voorts werden op verschillende hoogten van den berg groote hoopen licht brandbaar hout opgestapeld om op het eerste teeken van gevaar in brand gestoken te worden, zoodat de fel oplaaiende vlammen overal gezien konden worden en de dorpeelingen uit den omtrek daardoor zouden worden gewaarschuwd.

Ten slotte werden op vaste posten een twintigtal Tyrolers, met buksen gewapend, in hinderlaag gelegd om den vijand onverwachts onder vuur te nemen, indien hij het durfde wagen het dorp te hernemen.

Met een blik van voldoening overzag Godfrieds vader de maatregelen, die op zijn aanwijzing hier en daar waren aangebracht en, bij het aanschouwen der gemaakte verdedigingswerken, gevoelde hij zich daardoor zeer gerustgesteld. Ook de dorpeelingen, die, zonder eenig tegenspreken, de aanwijzingen van hun burge-

meester hadden opgevolgd, en dapper hadden medegeholpen om hun woonplaats in staat van tegenweer te brengen, waren over hun zwaren arbeid zeer tevreden en betrokken om beurten de verschillende wachtposten.

Dagen en weken verliepen en nog was er geen vijand te zien geweest. 't Scheen, dat zij het land uit waren, of geen moed hadden terug te keeren, nadat zij op zulk een onverwachte en tevens hardhandige wijze verdreven waren. Doch Godfrieds vader meende, evenals meer anderen, te weten, dat het wegblijven der vijandelijke troepen een schijnbeweging, een misleiding was. Daarom drong hij er bij de dorpelingen dringend op aan, om waakzaam te blijven, hun posten geen minuut te verlaten, noch overdag, noch des nachts, terwijl hij, de daad bij het woord voegende, en aldus een schoon voorbeeld gevende, zelf meermalen des nachts in een ver verwijderde hinderlaag de wacht hield, bij welke nachtelijke ronden Godfried zijn vader steeds vergezelde.

„Zouden de vreemde soldaten nog terug komen, vader?” vroeg hij in zekeren donkeren nacht, toen beiden zich weder in een hinderlaag hadden verborgen, fluisterend aan zijn vader.

„Gewis,” antwoordde deze op gedempten toon, „de dwingeland Napoleon, die schijnt te willen heerschen over de geheele wereld, zal best pogingen in het werk stellen om Tyrol zijn ijzeren vuist te laten voelen. Maar zijn soldaten zullen het hard te verantwoorden hebben, indien zij den straatweg mochten willen betreden. Onbarmhartig zullen dan boomen en rotsblokken op hen vallen en menigeen verpletteren, waardoor zij zullen ervaren, dat gewone dorpelingen, door middel van hun

verdedigingswerken, ook nog wel een woordje kunnen meespreken. Maar boven alles moeten wij het vertrouwen stellen op Hem, Die hemel en aarde gemaakt heeft, en dus niet op oorlogswerktuigen alleen. God maakt de wereldgeschiedenis en heerscht dus als Opperheer, terwijl wij, menschen, met al onze kennis en wetenschap, slechts instrumenten zijn in Zijn hand."

Met aandacht had Godfried zijns vaders antwoord aangehoord en, te midden van de nachtelijke stilte om hem heen, scheen het hem toe, alsof God zelf tot hem had gesproken. Geruimen tijd bewaarde hij een ernstig stilzwijgen, onderwijl hij, evenals zijn vader, scherp uitkeek, of er eenig onraad te bespeuren viel.

HOOFDSTUK II.

Die verrader.

Het was in het begin van de maand Augustus; toen, in een donkeren nacht, een der dorpelingen zijn huis verliet. Behoedzaam keek hij om zich heen, of hij door anderen gezien kon worden. Geen enkel levend wezen vertoonde zich aan zijn oog, zoodat hij het durfde wagen op bijna onhoorbare wijze het dorp door te gaan, daarbij zorg dragende de donkerste plekken te kiezen. Het duurde niet lang, of hij was, zonder gezien te worden, of iemand op zijn weg te hebben ontmoet, buiten het dorp gekomen om, langs een weinig betreden en slingerend pad, zijn weg te vervolgen in de

„Breng mij bij den bevelhebber.”

Tyroler knaap.

*

richting van . . . . het vijandelijke kamp, dat zich bevond in de nabijheid van Innsbrück.

Zoo snel de duisternis het toeliet, liep hij, een kwartier buiten het dorp gekomen, over den straatweg voort, doch het duurde nog wel twee uur, voordat hij bij het kamp was aangekomen. Spoedig was hij door eenige wachthebbende Fransche soldaten omsingeld, die hem op luidruchtigen toon vroegen, wat hij hier kwam doen; doch al hun vragen werden slechts beantwoord met het korte verzoek: „Breng mij bij den bevelhebber.”

„Kan je denken, midden in den nacht,” spotte een van hen. „Wacht dan maar tot morgen,” en, onder hoongelach, werd de nachtelijke bezoeker gestopt in een hok, waarin hij voorloopig kon uitrusten van zijn nachtelijken tocht.

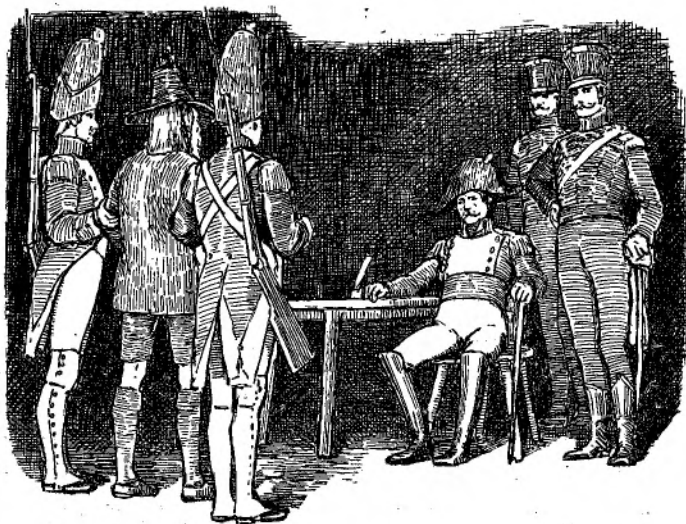
Het scheen, dat hij zich over die onhebbelijke behandeling niet veel bekommerde, want kalm strekte hij zich op een bos stroo uit en was spoedig in een diepen slaap gedompeld.

Tegen acht uur in den morgen werd hij daaruit gewekt door een Franschen soldaat met de „vriendelijke” uitnoodiging: „Kom, ouwe nachtbraker, sta nou maar op!” welk verzoek met een paar harde stompen gepaard ging.

In het eerst wist onze dorpeling niet, waar hij zich bevond, doch toen hij den vreemden, vijandelijken soldaat voor zich zag staan, herinnerde hij zich, op welke wijze hij hier was verzeild geraakt. Oogenblikkelijk rees hij op uit het stroo, rekte zich wat uit, waarna de Franschman hem toeriep: „Wasch eerst je schel-

vischtronie maar wat af en ga dan wat eten," welk verzoek hij door eenige gebaren vergezeld deed gaan, die de ander zeer goed begreep en door hem ten uitvoer werd gebracht.

Een half uur later stond hij tusschen een tweetal soldaten in de tent van den bevelhebber, die hem met scherpe blikken aanzag.

„Wat kwam je hier doen?" vroeg de Fransche officier hem in de landstaal.

„U eenige inlichtingen verstrekken, heer officier, in de hoop dat U deze weet te waardeeren."

„Zool!"

Minachtend zag de bevelhebber op den verrader neder, die voor een oogenblik de oogen nedersloeg als

meende hij te weten, hoe de Fransche officier over hem dacht.

„En welke zijn die inlichtingen?”

„Ik weet een middel, om U van het dorp Puntlatz meester te maken.”

„Dat weet ik ook!”

„Maar dat U honderden manschappen zal kosten!” vulde de verrader aan.

„Werkelijk?”

„Zeker! U kent niet alle wegen in de bergen naar Puntlatz, zooals wij. Bovendien zijn zij niet geschikt voor troepen, die „in marsch” daarover willen gaan. De eenige weg voor U is de straatweg en dáár dreigt U de dood!”

„En met wat voor doel wil je mij dit alles mededeelen?” vroeg de officier, die nu met wat meer belangstelling den ander ging aanhooren.

„Mij wreken op den burgemeester Gobel,” was het antwoord. „Ik heb nog wat met hem te vereffenen en weet dat niet beter te doen dan door U te komen mededeelen, op welke gemakkelijke wijze U in het bezit kunt komen van het door hem in staat van verdediging gebrachte dorp en de geheele hoogte, die beiden, vroeg of laat, toch weer in Fransche handen zullen komen.”

„En welke waarborg geeft ge, dat mijn soldaten niet in een hinderlaag zullen vallen?” vroeg de officier.

„Mijn woord...”

Een schaterend gelach van den bevelhebber belette den verrader voort te gaan.

„Gij wilt zeggen,” sprak nu deze, „op mijn woord

van „eer“; maar het eerewoord van een dronken lap heeft evenveel waarde als een versleten zool bij een schoenmaker.”

„Mijnheer . . , wie zegt U, dat ik een dronkaard ben?”

„Je lodderige oogen, man, anders niet,” gaf de officier ten antwoord.

Bedremmeld keek de dorpeling voor zich, doch zeide na eenige oogenblikken:

„’t Is waar, heer officier, dat ik wat drink, maar ik kan den lust daartoe niet weerstaan.”

„Zoodat je wel meermalen achter de tralies zal hebben gezeten en dus weinig te werken zal hebben.”

De verrader wist niet beter te doen dan ja te knikken bij deze juiste opmerking van den officier, die zijn menschen goed scheen te kennen.

„En wat kwam je nu eigenlijk vertellen?” vroeg de bevelhebber ten slotte.

„Ik kwam U aanbieden om U zonder slag of stoot meester te doen maken van het dorp en de gansche hoogte, om Uw manschappen langs een weinig begaanbaar pad achter het dorp te brengen om aldus de dorpelingen in den rug te kunnen aanvallen. Wanneer een gedeelte Uwer manschappen bij een door mij aan te wijzen punt op den straatweg een schijnbeweging uitvoert, waardoor de dorpelingen allen naar hun posten op den straatweg worden gelokt, hebben anderen tijd in overvloed om het dorp van achteren te bereiken langs den weg, dien ik hun wijzen zal, zoodat de inwoners van Puntlatz tusschen twee vuren komen en zich zonder slag of stoot zullen overgeven.”

„Die gedachte lijkt mij niet kwaad,” meende de

Fransche officier, „maar ik moet ze eerst eens uitwerken. Bovendien moet ik me eerst vergewissen, of deze aanbieding geen hinderlaag is voor mijn manschappen.”

„U kunt mij gelooven of niet,” gaf de verrader hierop ten antwoord, „maar niemand weet iets van mijn voornemen af. Bovendien kunt U met mij handelen naar goedvinden, zoo U mocht blijken, dat ik iets ten nadeele uwer manschappen zou hebben uitgevoerd.”

Verscheidene minuten bleef de Fransche officier in beraad. 't Was waar, hij kende alleen den straatweg als den weg naar het dorp. Die steile en hooge bergwanden waren natuurlijke verdedigingswerken en dus niet te vertrouwen. Indien er dus een andere weg zou te vinden zijn om het dorp aan te vallen en het in bezit te nemen en aldus meester te worden van de hoogte, die den omtrek beheerschte, dan was er allicht een kans te wagen, maar .... voorzichtig natuurlijk. Gelukte het nieuwe krijgsplan, dan zou keizer Napoleon die daad niet onbeboond laten.

Ten slotte zeide hij: „Nu, ik wil uw voorstel niet afwijzen, maar er over nadenken. Kom dan de volgende week terug op een avond, die u het beste geschikt is, doch tracht intusschen de inwoners van Puntlatz zooveel mogelijk te bewegen hun posten, die ze hier en daar wel zullen hebben uitgezet, in te trekken en geeft nauwkeurig acht, waar de belangrijkste verdedigingswerken zijn opgericht.”

De spion beloofde zich van de gegeven opdracht nauwkeurig te zullen kwijten. Op een wenk van den bevelhebber verliet hij tusschen de beide soldaten de

tent om in een andere het verdere gedeelte van den dag door te brengen, alwaar hem het noodige voedsel werd verstrekt.

Toen de avond gevallen was, verliet hij het vijandelijke kamp en wist, dank zij de nachtelijke duisternis, langs een grooten omweg het dorp en zijn woning ongemerkt te bereiken. Vervuld van gedachten zich op den burgemeester te kunnen wreken, waarbij hij ongetwijfeld nog geldelijk voordeel zou genieten, begaf hij zich ter ruste, doch bleef geruimen tijd over de aanstaande gebeurtenissen nadenken.

HOOFDSTUK III.

Plannen voor den aanval.

Zooals meer gebeurt, wanneer het gevaar, waarvoor gewaakt wordt, weg blijft of niet spoedig genoeg komt, meent men, dat alle genomen maatregelen te vergeefs geweest zijn en best opgeheven konden worden.

Die zelfde gedachten waren ook bij de bewoners van Puntlatz. Dagen en weken was men wachtende op de vijandelijke soldaten, die — volgens beweren van sommigen — in grooten getale zouden terugkomen, voorzien van doeltreffend oorlogsgeschut; maar tot heden was er van een vijandelijke troepenmacht niets te bespeuren, zoodat het scheen alsof al de voorbereidende maatregelen van tegenweer en de inspannende dag- en nachtdiensten op de afgelegene posten noodeloos waren ten uitvoer gebracht.

Verschillende dorpingen waren het wachten moede en begonnen, eerst zacht, straks luider te mopperen over de zware diensten, die van hen werden gevergd. In hun tegenspreken werden zij krachtig gesterkt door den „dronken timmerman Litzt”, zooals deze in het dorp bij oud en jong bekend stond, doch in de laatste dagen zoo nuchter was als een hoen. Gevolg gevende aan zijn gegeven belofte, had de verrader nu hier, dan

daar, ruimschoots het zaad van ontevredenheid gestrooid in de harten van vele dorpingen, die vroeger weinig met hem op hadden, doch nu volkomen beaamden, hetgeen hij met krachtige stem rondbazuinde. „Wat geeft het,” zei hij, „of we hier al dag in, dag uit de hoogten bezet houden en inspannende diensten verrichten. De Fransche troepen zullen wel wijzer zijn

om zich hier weer te vertoonen. Ze begrijpen zeer goed, dat hun hier een warme ontvangst zal wachten, indien zij ons dorp en de berghoogten wilden bezetten. De schrik van een paar maanden geleden, toen we ze zoo hardhandig hebben weggejaagd, zit er natuurlijk nog diep in."

„Ik ben het volkomen met Litz eens," merkte een ander dorpeling nu op. „De vijand heeft het geducht kunnen voelen, dat we ons maar niet laten regeeren, zooals hij ons voorschrijft. En daarom denk ik ook, dat zij het niet durven wagen nogmaals onzen geboorte-grond te betreden met nieuwe aanvalsplannen, want die zouden hun honderden manschappen kosten. De straat-weg is te goed in tegenweer gebracht om er zoo maar voetstoots bezit van te kunnen nemen. Ze durven niet meer terug komen en daarom is het noodeloos..."

„Om te blijven waken," viel plotseling een derde in. Bij het hooren van die bekende stem, keerde het groepje dorpelingen zich verschrikt om en staarde in het ernstige gelaat van den burgemeester, die zich met Godfried op een onderzoekingstocht bevond en de laatste woorden mede had aangehoord.

„Gij denkt," vervolgde hij nu, „dat de vijandelijke troepen niet durven terugkomen of wellicht het land uit zijn! Doch het laatste is evenmin waar als het eerste. Ze bevinden zich nog terdege op onzen grond en daarom ben ik er van verzekerd, dat ze zullen terug komen. Laten we daarom nog eenige maanden trouw op onzen post blijven en waakzaam zijn; dan hebben we ons later niets te verwijten, wanneer ze zouden willen trachten ons dorp te hernemen. Laten

ze maar komen, indien ze daartoe lust hebben! Met Gods hulp zullen we dan van onze verdedigingswerken gebruik maken. Kijk eens hier . . . op welk een vernuftige wijze dit stuk is samengesteld," besloot de burgemeester zijn waarschuwend woord en nam hen mede naar een der hoogten aan den straatweg.

Belangstellend keken allen, de „dronken timmerman" niet het minst, naar het aangebrachte verdedigingswerk. Eén krachtige ruk aan een afgehouden boomstam en de oogenschijnlijk stevige borstwering zou ter neer storten, gevolgd door groote steenen en boomstronken, die verpletteren zouden een ieder, die daaronder terecht kwam.

„Gij ziet," merkte Godfrieds vader op, „dat alles voor de ontvangst gereed is. Zooals hier, zijn langs onzen straatweg meer dan twintig dergelijke verdedigingswerken opgericht. En ze zullen niet te vergeefs zijn opgesteld: daarvoor meen ik den Keizer genoeg te kennen. Vertrouw dus op mijn woord en . . . wees waakzaam."

Onder den indruk van het oogenblik beloofden de dorpelingen den burgemeester zich naar zijn woorden te zullen gedragen en ook de verrader meende niet beter te doen dan een zelfde getuigenis voor zich heen te mompelen. Hij zag in, dat de posten niet opgeheven zouden worden, waarom het raadzaam zou zijn, dat geen der soldaten te dicht het dorp naderde en de troep zooveel mogelijk geleid moest worden naar de achterzijde.

Dienzelfden nacht begaf hij zich nog op weg naar het vijandelijke kamp, waar hij aanstonds bij den be-

velhebber werd toegelaten. Op duidelijke wijze gaf hij te kennen hoe de dorpingen, aangespoord door de woorden van den burgemeester, allen als één man op post zouden blijven om de troepen op de vlucht te drijven, wanneer deze zouden komen aanstormen. De eenige, zekere weg zou dus zijn het slingerende pad, dwars door de bergen heen, om aldus het dorp en de hoogten als bij verrassing te nemen.

Nadenkend bleef de officier eenige minuten voor zich heen staren. De smet, die op hem kleefde, van door gewone dorpingen te zijn teruggedreven, moest worden uitgewischt. Maar met dat al wilde hij zijn manschappen sparen en zonder veel bloedvergieten de overwinning behalen.

„En op welk tijdstip schikt het den burgemeester ons te ontvangen?” vroeg hij plotseling en achteloos, onderwijl hij den spion scherp aankeek.

„Het schijnt, heer officier, dat U mij niet vertrouwt. U kunt het plan ten uitvoer brengen, wanneer U wilt.”

„Gij begrijpt, ik moet voorzichtig zijn met dergelijke lieden als gij,” vervolgde nu de officier op wat milder toon, want hij kreeg nu de overtuiging, dat de ander alleen uit persoonlijke wraak aldus handelde.

„Wanneer het plan gelukt, dan zal ik uw mededeelingen niet onbeloond laten. Doch, wanneer het maar eenigszins mocht blijken, dat gij jegens ons kwaad spel speelt, kunt ge er verzekerd van zijn, dat het slecht met u zal afloopen. Van dit oogenblik af houd ik u gevangen.”

„Zoo u wilt, heer officier.”

De kalmte, waarmede Litzt deze woorden uitsprak,

nam verder alle wantrouwen bij den officier weg, die nu, in tegenwoordigheid van meerdere officieren, den verrader zijn plannen verder liet ontvouwen.

Geruimen tijd werd hierover beraadslaagd, waarna bepaald werd, dat de tocht wel kon worden ondernomen, nadat eenige voorbereidende maatregelen daartoe waren ten uitvoer gebracht.

Gedurende eenige dagen bleef de spion, streng bewaakt als een gevangene, in een der tenten, die hij, op straffe des doods, onder geen enkel voorwendsel mocht verlaten.

HOOFDSTUK IV.

Een vreemdsoortige glijbaan.

Eenige dagen waren wederom verlopen en nog was geen enkele Fransche soldaat te zien geweest. Wel had men zich in Puntlatz afgevraagd, waar Litz gebleven was, omdat hij nergens te vinden en dus spoorloos verdwenen was, doch men maakte zich over diens wegblijven allerminst ongerust en meende dat de „dronken timmerman” vandaag of morgen wel weer „boven water” zou komen.

Dat hij zijn post bij de verdedigingswerken had verlaten, was van meer ernstigen aard, waarover de burgemeester zich voornam hem bij zijn terugkeer ernstig te onderhouden.

Bij het aanbreken van den derden dag weergalmde plotseling de kreet: „De soldaten komen!” welke

schrikaanjagende tijding een ieder zijn aangewezen post deed innemen.

„Houdt moed, mannen!” riep de burgemeester zijn dorpingen toe. „Verbergt u zooveel mogelijk, doch laat op het eerste teeken van mij de boomstammen in werking treden!”

Met koortsachtigen ijver snelden allen naar de aangewezen punten, onderwijl de burgemeester nu hier, dan daar te vinden was. Met spanning werd nu door allen het oogenblik tegemoet gezien, waarop zij den vijand „onder vuur” konden nemen. De houthoopen werden aangestoken om een ieder te waarschuwen, dat de soldaten op de komst waren.

Werkelijk waren van eenige hoogten in het noorden een aantal Fransche soldaten te onderscheiden, gekleed in hun blauwe uniform en duidelijk zagen de beangstigde, doch vastberaden dorpingen het opkomende zonlicht schitteren op de metalen knopen en de blinkende bajonetten.

't Scheen, dat de soldaten niet tot den aanval durfden overgaan, want ze bleven steeds zoowat op dezelfde hoogte, hoewel verschillende dorpingen meenden, dat ze nu hier, dan daarheen trokken, als wilden zij den omtrek terdege verkennen.

Niettemin bleven allen waakzaam en wachtten kalm den aanval af.

Op het oogenblik, dat het dorp voor de tweede maal bedreigd werd, bevond onze Godfried zich nog thuis; spoedig vernam hij van de achtergebleven vrouwen, die, met angst op het gelaat voor hetgeen te wachten stond, door de straten van het dorp als radeloos heen

en weer liepen, wat er gaande was, waarna hij ijlings zijn woning verliet om de uitwerking van zijns vaders beleid gade te slaan.

Onbewust nam hij den weg naar de zijde, vanwaar de soldaten te verwachten waren, doch, gekomen op een hoogte, vanwaar hij de oost- en zuidzijde van de omgeving kon overzien, stakte zijn adem hem plotseling in de keel.

Eensklaps bemerkte hij, hoe, op een slingerend pad, het zoogenaamde „geitenpad” — aldus genaamd omdat een aantal geiten van eenige dorpingen daar altijd liepen te grazen — ontelbare soldaten de hoogte optrokken om waarschijnlijk het dorp van de achterzijde te bereiken en zijn inwoners in den rug aan te vallen. Vreemd genoeg liepen een vijf en twintigtal meters voorop twee soldaten, in wier midden zich iemand bevond met de armen op den rug gebonden. Tot zijn grooten schrik meent hij in den laatsten den „dronken timmerman” te herkennen en als een bliksemstraal schiet hem plotseling de gedachte door het hoofd, dat Litzt verraad heeft gepleegd.

Godfried had goed gezien. Na rijp beraad met zijn mede-officieren had de Fransche bevelhebber besloten te trachten zijn verloren stelling te herwinnen door gebruik te maken van de aangeboden diensten van den verrader. Voor alle zekerheid moest hij voorop gaan tusschen twee soldaten, wien bevel was gegeven om hem bij het minste teeken van verraad oogenblikkelijk overhoop te steken; bovendien werden de armen hem op den rug vastgebonden met een stevig touw, wier einden door de beide soldaten werden vastgehouden.

In den oorlog gaat alles even hard en streng toe en met verraders maakt men op een gegeven oogenblik korte wetten.

Onderwijl een kleine afdeeling Fransche krijgers elders een schijnbeweging uitvoerde, zoodat alle weerbare dorpelingen naar hun verdedigingswerken aan den straatweg werden gelokt — in het brein van een dronkaard kan ook wel eens een helder oogenblik komen, vond de officier, die den troep aanvoerde en met voldoening zag hij, dat de verrader jegens hem oprecht had gehandeld — trokken honderden anderen, met het geweer in de hand, het slingerende geitenpad op, aangevoerd door Litzl, die hier den weg natuurlijk zeer goed kende.

Slechts een oogenblik stond Godfried als van schrik verlamd, toen hij dezen nieuwen en onverwachten toestand overzag. Doch spoedig kreeg hij zijn tegenwoordigheid van geest terug en snelde weer naar het dorp, om zijn vader en de anderen te waarschuwen. Maar .... plotseling stond hij weer stil! Onder het loopen had hij uitgerekend, dat hij wel te laat zou aankomen om de zijnen te redden. Voordat hij het pad zou zijn afgedaald en zijn alarmkreet gehoord en begrepen zou zijn, zouden de soldaten het moeilijkste gedeelte van den weg reeds hebben afgelegd en aan dezen kant afdalen om het dorp op gemakkelijke wijze te nemen.

Een snik, voortgebracht door machteloosheid jegens den vijand, welde op uit zijn borst. Plotseling viel zijn oog op de glijbaan, waarlangs de houthakkers de geveldde boomen naar het dorp lieten glijden. Rillend keek Godfried langs de steile wanden en een oogenblik

deinsde hij terug voor den gapenden, diepen afgrond, die zich voor zijn oog vertoonde. Doch er was geen keus! Met een bede tot God om hulp op de lippen zette hij zich op een gevelden denneboom neder, die gelukkig reeds van zijn schors was ontdaan. Krampachtig omklemden zijn handen een tweetal stompen van afgehouwen takken, één krachtige stoot met zijn rechterbeen en .... voort

gingen, boom en jongen, met een snelteinvaart de gapende diepte in.

De adem stokte Godfried in de keel en zijn ooren suisden en bruisten bij de geweldige snelheid, waarmee de denneboom naar de diepte gleeed. Met saamgeperste lippen en de oogen half gesloten zat onze jonge held als op den boom vastgeklonken, die nu zijn vaart begon te temperen, omdat het einde van de helling nabij was, en na eenige oogenblikken stil liggen bleef.

De oude houthakker, wiens woning zich in de nabij-

heid bevond, had intusschen „paard en ruiter” zien komen „aanstormen” en met den uitroep:

„Maar Godfried, wat heb je nu gaan uitvoeren?” hief hij den bijna bewusteloozen knaap op.

„Sep — Fransche soldaten — geitenpad. Litz is bij ze. Hak de brug — bij de beek — kapot — anders gaan ze — er over. Haast je — en. . .

Meer kon onze jonge uitgeputte held niet uitbrengen, doch het was ook niet noodig. Reeds had de hout-hakker genoeg gehoord. Snel nam hij zijn scherpe bijl, liep ijlings naar het „geitenpad”, waarop zich een bruggetje bevond, dat het eene einde van het pad met het andere verbond. Fiksche bijhouwen kaptten de de einden der dennen, die over de beek gespannen waren, in een oogenblik vaneen, onderwijl spaanders en splinters vlogen om de ooren van den houthakker, die niet eerder ophield, voordat het bruggetje aan de eene zijde was losgehakt en nu als het ware zweefde boven den diepen afgrond. De spaanders, die hier en daar nog verspreid lagen, werden spoedig bijeengeraapt en in den afgrond geworpen, waar reeds anderen hun weg hadden gevonden en straks wellicht gevolgd zouden worden door tientallen soldaten.

Intusschen hadden eenige vrouwen van Godfried het een en ander vernomen, waarna zij zoo spoedig mogelijk den burgemeester hiervan in kennis stelden, die ijlings eenige geoefende schutters naar het bedreigde punt stuurde. Verborgten achter struikgewas bleef het gewapende troepje nu kalm de dingen afwachten.

Het duurde niet lang, of bij een kromming van het pad kwamen de soldaten aanzetten. Voorop liep Litz

en achter hem de krijgslieden. Een oogenblik stond de verrader stil, omdat hij meende, dat het bruggetje een wankelende beweging had, welke omstandigheid hem vreemd toescheen, doch de achter hem aanrukkende troep, zich van geen gevaar bewust, verheugd zijnde, dat de list zoo goed geslaagd was en verlangend het

voor hen liggende dorp te nemen, drong met kracht en overmoedig voorwaarts. Reeds bevonden ongeveer vijf en twintig vijandelijke soldaten zich met den trouweloozen dorpeling op de brug, toen plotseling de boomstammen aan den anderen kant loslieten. De verrader had juist nog den tijd wat vooruit te springen, doch bleef met zijn geboeide armen aan een afgebroken

stomp denneboom hangen, hetwelk hem deed uitgillen van de pijn, onderwijl de rest van de brug met zijn levenden last in de peillooze diepte stortte. Een kort salvo van uit het struikgewas op de overige soldaten deed velen dood of gewond ter neder storten. Te vergeefs trachtte de achterhoede, door in het wilde te schieten naar de plaats, waar zich zooveel de brug nog had bevonden, de onzichtbare schutters met gelijke munt te betalen, doch een tweede salvo van uit het struikgewas deed opnieuw tientallen Franschen ontzield ter aarde storten, waarna de anderen het geraden achtten, zich terug te trekken en de vlucht te nemen.

En ook op den straatweg wachtte hen een warme ontvangst. De afdeeling troepen, die reeds een uur lang een schijnbeweging had uitgevoerd, had plotseling schieten gehoord, tot drie maal toe, en meende dat het aanvalsplan geslaagd was. Met den stormpas ging het nu voorwaarts, den straatweg op, om den anderen troep ter hulp te komen. Reeds zagen zij in de verte het dorp voor zich liggen, aan het einde van den weg, en meenden ze het doel bereikt te zien, toen plotseling een schel gefluit weerklonk, de steile rotswanden van boven af zich begonnen te bewegen en een lawine van boomstammen, steenen en puin op hen viel, waardoor velen gedood en gewond werden. Het andere gedeelte van den troep, dat op de vlucht geslagen was, wilde nu ter hulp komen, doch deinsde verschrikt terug door een welgemikt salvo van tusschen de bergwanden. Hierdoor was het pleit beslecht en het troostelooze overschot van den deerlijk gehavenden troep sloeg nu ten

tweeden male op de vlucht en wist zich niet eerder in veiligheid, dan toen het zijn kamp in wanorde weder had betreden om aan den bevelhebber verslag uit te brengen van het mislukte krijgsplan.

De officier meende natuurlijk, dat de dorpeling hem om den tuin had geleid, doch het mislukken van het mooie plan was te danken aan het heldhaftig gedrag van den twaalfjarigen Godfried, die met levensgevaar zijn dorp van vreemde soldaten had bevrijd.

Besluit.

Geen der dorpelingen was bij den aanval gedood, of had eenig letsel opgelopen; alleen Litzt was er minder goed afgekomen en had voor zijn verraad aldus loon naar werken gekregen.

Doordat hij met zijn geboeide armen half was blijven hangen aan een afgebroken stomp van de brug, welke houding hem had doen uitgillen van de pijn, was hij tevens een prachtig doelwit geworden voor de kogels der Fransche soldaten, die in het wilde weg hadden losgebrand. Met verschillende wonden overdekt, had hij eenige oogenblikken later den geest gegeven, en aldus op verschrikkelijke wijze moeten boeten voor het verraad, dat hij jegens zijn mededorpelingen had gepleegd.

Toen de strijd was beslecht en de dorpelingen de gedoode soldaten kwamen weghalen — de gewonden

waren intusschen door hun vluchtende makkers meegenomen — trachtten zij het met kogels doorboorde lijk los te maken, doch plotseling verloor het lichaam zijn evenwicht en stortte eensklaps omlaag, om in de diepte terecht te komen bij de verdronken soldaten in de beek.

Het duurde nog geruimen tijd, voordat de laatste sporen van den strijd verdreven waren, doch eindelijk was de rust wedergekeerd en ging ook in Puntlatz het leven weer zijn gewonen gang. Meermalen is de plaats gehad hebbende strijd het onderwerp der gesprekken en wordt niet alleen geprezen het van doorzicht getuigende beleid van den burgemeester, maar vooral het heldhaftig gedrag van den twaalfjarigen Godfried, aan wien het per slot van rekening naast God te danken was, dat Puntlatz nu niet in 's vijands handen was. (Wat hadden alle voorzorgsmaatregelen kunnen uitrichten, indien Godfried op het beslissende oogenblik niet zijn leven had in de waagschaal gesteld om de dorpelingen te behoeden voor de listigheden van een hunner. Gewis waren zij nu in 's vijands handen geweest.

„Godfried,” zeide de burgemeester op zekeren avond tot hem, toen beiden weer hadden gesproken over het schandelijk gedrag van Litz — en onze jonge vriend stemde volgaarne met zijns vaders woorden in — „wij kunnen God niet genoeg danken voor de hulpe, die hij je geschonken heeft. Want Hij is het geweest, die je bewaarde tijdens dien levensgevaarlijken tocht op de glijbaan. Onbewust heb je toen je leven gesteld voor ons allen en onwillekeurig moet ik nu denken aan den Heere Jezus Christus, Die metterdaad Zijn leven heeft gegeven tot een volkomen redding en behoud der

Zijnen. Hij deed dat niet onbewust, maar met volle bewustheid, wetende, welk smadelijk lijden en wat schandelijke dood hem te wachten stonden. Maar Hij heeft dien lijdensbeker ten volle willen ledigen en door Zijn zoenverdienend lijden en sterven aan het kruishout zijn wij nu bevrijd van de straf der zonde. Hem zij daarvoor alle eer!"

